

6. GEÇILENLERİ GAÝTALAMAK

122-nji gönükme. Sözlemleri okaň we ikinji boglundan y, i, u, ü çekimlileri düşüp galan sözleri aý dyň.

1. Tomsuna biziň ýurdumyz yssy bolýar.
2. Hazar deňziniň kenary birneme salkyn.
3. Çagalar, hiç kimiň göwnüne degmän.
4. Meret sygryna ot ýygýar.
5. Meniň daýymyň ogly goşunda güllük edýär.

Ikinji boglundan y, i, u, ü çekimlileri düşüp galan sözleri depderiňize göçüriň.

gezelenç

123-nji gönükme. Bu sözleriň yzyna çekimli sese başlanýan goşulma goşup, depderiňize ýazyň.

Ogul	kömür	nogul	nebis.
Çagyl	ýagyr	selin	burun.
Sygyr	kümüş	tomus	agyz.
Çebiş	OWUZ	köwüş	tomus.
Gelin	maňyz	göwün	garyn.

Nusga: ogul-ogly, çagyl-çagly, ...

1. Bu sözleriň soňy haýsy çekimsizler bilen gutarýar?
2. Şular ýaly sözlere çekimli bilen başlanýan goşulma goşulanda, ikinji bogundan haýsy çekimliler düşüp galýar?
3. **Owuz** sözüniň manysyny sözlükden öwreniň.

* * *

124-nji gönükme. Ýazyň içindeki goşulmalary olaryň öň ýanyndaky sözlere goşup göçüriň. ikinji bogundan y, i, u, ü çekimlilerini düşüp galýandygny unutmaň.

1. Kümüş(-ün) ogul(-y) ikinji klasda okaýar. Ol küşt oýun(-uny) halaýar.
2. Sygyr(-y) suwa ýakyň.
3. Biz deňiz(-iň) kenaryna gezelenje gitdik.
4. Ene-atanyň göwün(-üni) ýykmaň.

Dördünji sözlemiň manysyny düşündiriň.

deňiz

* * *

125-nji gönükme. Ýazgyny okaň we has gara ýazylan sözleri asyl sözi bilen goşulmasynyň arasyna goşmak goýup göçüriň.

AK ALTYN

Biz pagta "ak altyn" diýýäris. **Pagtadan** oňat **matalar** emele gelýär. Pagtadan emeli usul bilen ýüpek mata, teletin, rezin we başga **zatlar** edilýär.

Gowaçanyň çigidinden ýag, sabyn, sarun emele gelýär, **Biziň** ýurdumyz Gowaçanyň köp ekilýän **ýerleriniň** biridir.

gowaça

* * *

126-nji gönükme. Tapmaçany okaň. Has gara ýazylan sözleriň asyl sözüni we goşulmasyny aýdyň.

TAPMACA

Iňläp gitse köçeden, Şäherlerde görýänsiň,
Ýel toýnaklar çapyşar. Tok bolmasa jany ýok.
Depesinde gollary, Ýüze golaý ýolagçyň
Goşa simden ýapyşar. Sygmajak gümany ýok

H. Ataýew

Tapmaçanyň manysyny aýdyň.

* * *

127-nji gönükme. *Aşakdaky sözleri nusgada görkezilişi ýaly edip, depderiňize ýazyň.*

Sagatçy, sagatly, sagatsyz, işçi, işgär, işli, otly, otluk, otag, ellik, ýüzgür, ýüzlük, deňle, deňlik.

Nusga:

<i>Asyl sözler</i>	<i>Söz ýasaýjy goşulmalar</i>
<i>Sagat</i>	-çy
<i>Sagat</i>	-ly

* * *

128-nji gönükme. *Tapmaçany okaň we göçüriň. Has gara ýazylan sözleriň asyl sözüni we goşulmasyny aýdyň.*

Gözi bar, **görmez**, Tutmasaň, durmaz.
Pyrlandyrmasaň, Iş edip **bilmez**. Pyrlasaň
garşy, **Egrer** erşi.

H. Atayew.

Tapmaçanyň manysyny aýdyň

meýdan

* * *

129-nji gönükme. *Sözlemleri okaň we has gara ýazylan sözleri nusgada görkezilişi ýaly edip göçüriň.*

1. Men köwşümi her gün agşam süpürip **goýýaryn**.
2. Tomsuna **çagalar** dynç **alýarlar**, sagaldyş meýdançalaryna gidýärler.
3. Oraz getiren **zatlarynyň** hemmesini gapynyň **agzynda** goýup gidipdir.
4. Myrat **maşynyň** tigriniň aýlanyşyny synlapdyr.
5. **Özüňden ulyny** sylamak edeplilikdir.

Nusga:

<i>Asyl sözler</i>	<i>Goşulmalar</i>
<i>Goy</i>	<i>-ýaryn</i>
<i>çaga</i>	<i>-lar</i>

* * *

130-nji gönükme. Şygry labyzly okaň we mazmunyny gürrüň edip beriň

SAPARMYRAT TÜRKMENBAŞY

Yaşa! - diýýar çagalarymyz,

Yaşa! - diýýar agalarymyz.

Dilde sena - dogalarymyz,

Saparmyrat Türkmenbaşy.

Hemmamiziň atamyzdyr,

Ynjydaýsak — hatamyzdyr.

Derde derman — şypamyzdyr,

Saparmyrat Türkmenbaşy.

Halal duzy, nany bilen,

Öz halkynyň gamy bilen.

Deňsiň Jemşit jamy bilen,

Saparmyrat Türkmenbaşy.

Sözleşen, söz ýagşy bolar,

Bagda bilbil bagşy bolar,

Ady köňül nagşy bolar,

Saparmyrat Türkmenbaşy.

Habar alsan, senesinden,

Dogdy türkmen enesinden.

Hakykatdyr geniý diýsem,
Saparmyrat Türkmenbaşy.

Allaýar Çüriýew.

Turkmenkultur.com